Nanoparticles for Targetted Drug Delivery Systems and Construction of Vaccines

RNDr. Jaroslav Turánek, CSc. Výzkumný ústav veterinárního lékařství "V neustálém cyklu proměn malé se stává velkým a velké nepatrným"

epuility

Lao'c

Microparticles versus nanoparticles

Nanoobjects

The ISO definition of nanoobjects. Included as nanoobjects are nanoparticles (nanoscale in all three dimensions), nanofibers (nanoscale in two dimensions), and nanoplates or nanolayers (nanoscale only in one dimension). * Nanoscale: a size of between 1 and 100 nm.

Main characteristics of Nanoparticles

- * Chemical composition, purity, impurities
- * Particle size and size distribution
- * Specific surface
- * Morphology (crystalline/amorphous, shape)
- * Surface chemistry, coating, functionalization
- * Degree of agglomeration/aggregation and particle size distribution under experimental conditions (for example, media with/without proteins)
- * Water solubility (differentiation between soluble, metastable, and biopersistent nanomaterials)
- * Surface reactivity and/or surface load (zeta potential).

NANOPARTICLE CLASSIFICATION

1. Dimensionality

Moderní farmakologie je založena na dogmatu interakce molekul léčiva s biologickými molekulárními strukturami organismu.

Tato interakce vyvolává následné děje, které vedou k žádoucímu terapeutickému efektu. Je zřejmé, že dochází také k dějům, které vedou k nežádoucím účinkům a toxickým projevům léčiva. Tyto účinky jsou souhrnně označovány jako vedlejší účinky léčiva. Pro porovnání terapeutických a vedlejších účinků léčiva se používá termínů jako maximální tolerovatelná dávka (MTD) a terapeutický index léčiva.

Výše uvedené dogma lze vyjádřit dvěma rovnicemi, které popisují interakci léčiva a struktury na kterou působí.

 $K_{ter} = [L]. [S_{ter}] / [SL]$

 $K_{tox} = [L]. [S_{tox}]/[SL]$

L – molekula léčiva

S – molekulární struktura, na kterou léčivo působí s terapeutickým výsledkem (ter) nebo toxickým výsledkem (tox)

K – rovnovážná konstanta tvorby komplexu léčiva L a molekulární struktury S.

Selektivita interakce makromolekul jako základ moderní molekulární farmakologie

- **1.** Klasická terapeutika interakce ligand protein (enzym inhibitor) konstanta stability komplexu K = $10^{-5} 10^{-6} 10^{-8}$ M Blokování funkce proteinu
- Imunoterapeutika interakce protilátka ligand (imunotoxiny, cílené nanočástice)

konstanta stability komplexu K = $10^{-7} - 10^{-9} - 10^{-11}$ M

- Blokování funkce receptoru nebo ligandu, destrukce antigenu buněčnými nebo molekulárními mechanismy, cílení farmak – zvýšení účinnosti klasických farmak
- 3. Oligonukleotidové sekvence siRNA, antisense oligonukleotidy

extremně vysoká konstanta stability komplexu K = 10⁻¹¹ - 10⁻¹² – 10⁻¹⁵ M Blokování transkripce nebo translace, extremní selektivita pro vyřazení genového produktu

Vnesení nového genu – forma plasmidového vektoru – využití pro zvýšení selektivity postupů 1-3.

Inhibice genových produktů na různé úrovni

Nanoparticle based drug delivery systems

Liposomy

Multifunctional nanoparticle

Application of nanoparticles in medicine

Figure 1. Schematic diagram showing nanotechnology-based approaches for cancer research related to early cancer detection, anti-cancer drug delivery, cancer-targeted therapy, gene therapy and tumor destruction via hyperthermia.

Morfologická klasifikace liposomů

Morphology of liposomes

Viewed by cryoelectron microscopy

MVV

Typy liposomů podle jejich funkce

- Konvenčí liposomy nespecifické interakce s prostředím, nestabilita v séru
- Stéricky chráněné liposomy dlouhodobá cirkulace
- Cílené liposomy specifické interakce přes navázaný ligand
- Kationické liposomy schopnost interakce s negativně nabitou DNA

Syntetický virus

- plně syntetická částice
- DNA kondenzovaná pomocí kationických liposomů nebo polyaniontů
- na povrchu molekuly pro selektivní cílení nebo fúze
- produkce v bezbuněčném systému
- funkčně připomíná živou atenuovanou virovou vakcínu, nízká bezpečnostní rizika

Příprava liposomů

- Primární procesní metody produkce liposomů
- Hydratace lipidního filmu
- Metoda Proliposom-liposom
- Lyofilizace z terc-butanolu
- Odstranění detergentu
- Sekundární procesní metody změna morfologie a distribuce velikosti
- Vysokotlaká homogenizace
- Mikrofluidizace
- Extruse přes polykarbonátové filtry
- Sonication
- Finální adjustace liposomálního preparátu stabilizace skladovací formy
- Sterilní filtrace
- Lyofilizace

Distribuce velikosti liposomů

- DLS (Dynamic Light Scaterring)
- SLS (Static Light Scaterring)
- Průtoková cytometrie (Flow Cytometry)
- Elektronová mikroskopie
- GPC (Gel Permeation Chromatography)
- AFM (Atomic force microscopy)
- MLSA (Multi-angle Laser Stattering Analysis)

CLASSIFICATION

2 Filtered brightfield images at \triangle E = OeV, accelerating voltage = 80 kV, table temperature: 108 K (-165° C) of a dispersion of liposomes consisting of natural soya-phospholipids in a physiological milieu, pH = 6,5

Hydratace lipidního filmu

SMALL UNILAMELLAR VESICLES

FB fragmet lipidní dvojvrstvy

LUV

extrusion

Dialýza detergentu –FB stabilizovaný detergentem

Proliposom-liposom membránové fragmenty hustě stěsnané a stabilizované na hranách etanolem ve vodném prostředí

agitation

swelling

sonication homogenization

SUV

FB

multilamellar vesicles

dry lipid film

Koncept fragmentu dvojvrstvy navržený D.Lasicem

wate

Příprava lipidního filmu

Princip metody odstranění detergentu

Zařízení pro metodu odstranění detergentu pomocí dialýzy

099

01 5

Analytical Biochemistry 408 (2011) 95-104

Immobilization of histidine-tagged proteins on monodisperse metallochelation liposomes: Preparation and study of their structure

Josef Mašek^a, Eliška Bartheldyová^a, Zina Korvasová^a, Michaela Škrabalová^a, Štěpán Koudelka^a, Pavel Kulich^a, Irena Kratochvílová^b, Andrew D. Miller^c, Miroslav Ledvina^d, Milan Raška^e, Jaroslav Turánek^{a,*}

Příprava monodispersních liposomů pomocí odstranění detergentu ultrafiltrací

Míchaná průtoková ultrafiltrační cela

J. Turanek et al. Analytical Biochemistry. 2011

PROLIPOSOME-LIPOSOME Method

Metoda Proliposom-liposom

abrane a

J. Turánek et.al. Preparation of Sterile Liposomes by Proliposome-Liposome Method. *Methods in Enzymology* 2003, 367, 110-125

Mikrofluidizace a vysokotlaká homogenizace

Mikrofluidizér M-110L (Microfluidics) HP Homogenizátor B30 (Avestin)

Příprava SUV pomocí ultrazvukové homogenizace

Lipex – zařízení pro extruzi poháněné stlačeným dusíkem

Ruční extrudér LiposoFast

Příprava liposomů vysokotlakou extruzí

J. TURANEK. Fast-Protein Liquid-Chromatography System as a Tool for Liposome Preparation by the Extrusion Procedure **ANALYTICAL BIOCHEMISTRY** 218 (2): 352-357 1994

Extruze liposomů

Kryoelektronová mikroskopie

Size Distribution by Volume 400 nm 20 200 nm 15 100 nm (%) 80 nm Volume 10 50 nm 0 0.1 10 100 1000 10000

Size (d.nm)

SEM polykarbonátového filtu

Zetasizer Nano ZS, Malvern

P aram eter	Value
Sizing range	0.6 nm to 6 um Diam
Concentration range	0.1 mg/mL Lys to 30w%
Min sizing sample volume	12 uL
Min zeta sample volume	0.75 mL
Temperature control	2 to 90 °C
Conductivity range	0 to 200 mS/cm
Laser	3 mW 633 nm HeNe
Detector	APD

- Crystal screening
- Protein & polymer characterization
- CMC measurements
- Drug delivery systems

- Formulation stability
- Biological assemblies
- Virus & vaccine characterization
- Macromolecular critical points

NanoSight 500

Fiel Flow Fractionation

Nanocarriers and body compartments

Tight junction

Normal vs tumour blood vessels

SEM images of the luminal surface of blood vessels in normal breast tissue and in mammary carcinomas.

Normal EC - rather uniform in size, all in contacts with each other; tumour ECs deformed, separated from each other, and overlapping each other, multiple cellular projections apparent as well

Confocal microscopic images of pericytes on normal venule and a venule on tumour surface

Pericytes visualised by immunostaining for asmooth-muscle-actin (red), ECs by staining for the EC marker, CD31 (green). Normal pericytes well organised, adhering closely to endothelium, those on 'tumour' vessel disorganised, loosely adhering to the blood vessel.

Liver and kidney fenestrations

Principle of EPR Effect

Penetration of liposomes through epithelial fenestrations - Passive targeting of liposomes

Stealth liposomes

Doxorubicin

Penetration of Stealth liposomes into normal and tumour tissues

In-vivo imaging

In-vivo imaging s.c. aplikace liposomální suspenze (100ul; 5mg lipidů/ml; 0,4mol % Lyssamin-Rhodamin B) fluorofor: Lyssamin-Rhodamin B

Visualizace liposom-DNA depotu fluorescenčním celotělním zobrazením

Kumulace isotopicky značených liposomů s doxorubicine v nádorové tkáni myši

B ¹⁸⁸Re-DXR-liposome

4 h

24 h

48 h

72 h

Quantify heterogenity of molecules within tumors

U-SPECT⁺/CT

JOURNAL OF PHARMACEUTICAL SCIENCES, VOL. 99, NO. 5, MAY 2010 Liposomes With High Encapsulation Capacity for Paclitaxel: Preparation, Characterisation and In Vivo Anticancer Effect

Journal of Controlled Release 163 (2012) 322-334

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Journal of Controlled Release

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jconrel

Review

Liposomal paclitaxel formulations

Štěpán Koudelka ^a, Jaroslav Turánek ^{a, b,*}

^a Department of Toxicology, Pharmacology and Immunotherapy, Veterinary Research Institute, Brno, Czech Republic

^b Department of Pharmacology, Faculty of Medicine, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Paclitaxel

- This drug is approved for ovarian and breast cancer treatment and is one of the most exciting anticancer molecules currently available. Suitable drug formulation remains still a problem, because paclitaxel has a low therapeutical index owing to its high lipophilic character and low solubility in water.
- The commercially available injection preparation is a sterile solution of the drug in Cremophor® EL. Present-day, cancer chemotherapy with paclitaxel frequently causes hypersensitivity reactions in spite of suitable premedication (corticosteroids, anti-histamines). The major hurdles for successful therapy with paclitaxel are the availability of the drug and its delivery.

Drug delivery formulations of paclitaxel

- Liposomes, niosomes and micels
- Water-soluble prodrugs (increased solubility, problems with stability and activity)
- Lipophilic prodrugs (enhanced incorporation into lipid-based emulsion)
- Enzyme-activitable prodrugs conjugated with antibodies or albumin
- Parenteral emulsions
- Microspheres
- Inclusion complexes with cyclodextrins
- Nanocrystals.

Liposomal Paclitaxel

Increase in MTD, lower toxicity and higher efficiency was found for these preparations when compared with Cremophor based formulation of paclitaxel.

Maximum entrapment capacity for paclitaxel in these liposomal formulations was around 3 molar %.

Toxicity of PTX-liposomes

Liposomal PTX was applied to mice within 15 s by *i.v.* route via tail vein. The size of liposomes was about 200 nm. The dose of 200 μ l contained 0.41; 0.82 a 1.64 mg PTX/mouse (20.5, 41 and 82 mg PTX /kg), respectively.

No symptoms of toxicity were seen based on the Berlin test.

The highest dose of PTX used for the treatment of mice is about 100 mg/kg (usually 10-25 mg/kg). Maximal cumulative doses of PTX used for experimental testing on mice models are 120 mg/kg (3-5 doses with an interval of 48 h, 30 mg/kg per single dose). In view of this fact, the side effects of our liposomal PTX are negligible in comparison to Taxol® (Paclitaxel solubilised in Cremophor, Bristol-Myers Squibb Co), whose toxic dose is about 20-25 mg/kg (Cabanes A., et al. Comparative in vivo studies with paclitaxel and liposome-encapsulated paclitaxel. INTERNATIONAL JOURNAL of ONCOLOGY. 1998, 12, 1035-1040).

Expanses of lung metastases of B16F10 melanoma cells in mice treated with PTX-liposomes

JOURNAL OF PHARMACEUTICAL SCIENCES, VOL. 99, NO. 5, MAY 2010 Lyophilised Liposome-Based Formulations of a-Tocopheryl Succinate: Preparation and Physico-Chemical Characterisation Štěpán KOUDELKA, Josef MAŠEK, Jiří NEUZIL, Jaroslav TURÁNEK

Toxicology and Applied Pharmacology 237 (2009) 249-257

Liposomal formulation of α -tocopheryl maleamide: *In vitro* and *in vivo* toxicological profile and anticancer effect against spontaneous breast carcinomas in mice

Jaroslav Turánek ^{a,*}, Xiu-Fang Wang ^b, Pavlína Knötigová ^a, Štěpán Koudelka ^a, Lan-Feng Dong ^b, Eva Vrublová ^a, Elahe Mahdavian ^c, Lubomír Procházka ^a, Smink Sangsura ^c, Antonín Vacek ^a, Brian A. Salvatore ^c, Jiri Neuzil ^{b,d,*}

NIH Public Access Author Manuscript

Oncogene. Author manuscript; available in PMC 2009 April 14.

Published in final edited form as: Oncogene. 2008 July 17; 27(31): 4324–4335. doi:10.1038/onc.2008.69.

α-Tocopheryl succinate induces apoptosis by targeting ubiquinone-binding sites in mitochondrial respiratory complex II

Lan-Feng Dong¹, Pauline Low², Jeffrey C. Dyason³, Xiu-Fang Wang¹, Lubomir Prochazka^{4,#}, Paul K. Witting⁵, Ruth Freeman¹, Emma Swettenham¹, Karel Valis⁶, Ji Liu¹, Renata Zobalova^{1,6}, Jaroslav Turanek⁴, Doug R. Spitz⁷, Frederick E. Domann⁷, Immo E. Scheffler⁸, Stephen J. Ralph^{2,*}, and Jiri Neuzil^{1,6,*}

New anticancer drugs based on derivatives of vitamine E

In vitro activity

Mechanism of action at cellular and subcellular levels

Ester bond in α TOS is cleavable by **nonspecific esterases** (decreased activity of this enzyme was found in **85%** of cancer cells)

 αTAM represents those derivatives which are resistant to degradation by **nonspecific** esterases

Higher cytotoxicity but also serious side effects (lethal neurotoxicity)

In vitro cytotoxcity – melanoma B16F10

Liposomes 10% aTOS, extrusion through filters 200nm

Liposomes 20% aTOS, extrusion through 600nm

Stability of Lyophilised Liposomal Preparation of aTOS

Saccharose:Lipid Molar Ratio 5:1

Hollow fibers implants with tumour cells

Hollow Fibres

Postoperative Cure

The effect of liposomal TAM and liposomal TAM-PTX on survival of B16F10 melanoma cells in hollow fibres implanted to C57/Black mice (female, age of 8-9 months)

Liposomal VE analogs suppress breast carcinomas in Transgenic FVB/N *c-neu* mice with spontaneous breast carcinomas

Days of treatment

Kationické liposomy

- elektrostaticky interagují s negativně nabitou DNA za tvorby komplexů (lipoplexy)
- interakce komplexů s povrchovými proteoglykany buňky
- vstup do buněk pomocí endocytózy nebo fagocytózy
- po injekci mohou být přijímány APC buňkami infiltrujícími místo injekce
- ochrana DNA před degradací nukleázami

Kationické lipidy

Kationické lipidy

Author's personal copy

Journal of Controlled Release 160 (2012) 330-338

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Journal of Controlled Release

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jconrel

Antiviral effect of HPMPC (Cidofovir®), entrapped in cationic liposomes: *In vitro* study on MDBK cell and BHV-1 virus

Zina Korvasová ^{a,1}, Lukáš Drašar ^{b,1}, Josef Mašek ^a, Pavlína Turánek Knotigová ^a, Pavel Kulich ^a, Ján Matiašovic ^a, Kamil Kovařčík ^a, Eliška Bartheldyová ^a, Štěpán Koudelka ^a, Michaela Škrabalová ^a, Andrew D. Miller ^d, Antonín Holý ^c, Miroslav Ledvina ^{c,**}, Jaroslav Turánek ^{a,*}

^a Veterinary Research Institute, Department of Toxicology, Pharmacology and Immunotherapy, Brno, Czech Republic

^b Institute of Chemical Technology, Department of Chemistry of Natural Compounds, Prague, Czech Republic

^c Institute of Organic Chemistry and Biochemistry, Czech Academy of Sciences, Prague, Czech Republic

^d Imperial College London, Imperial College Genetic Therapies Centre, Department of Chemistry, London, UK; King's College London, Institute of Pharmaceutical Science, London
Kationické liposomy jako nosiče léčiv

Liposomální antivirotika – BHV-1 *in vitro* model na MDBK buněčné linii

ÒН

HO

Inhibice virové replikace (TEM)

